ובר פרא אמר לך ליכא חד מינהון דלאו לדרשא אלא מדהוא למניינא כולהו נמי למניינא תנן סתם נזירות שלשים יום בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פרא קשיא אמר לך בר פרא איידי דאיכא יום תלתין דמגלח ומביא קרבנותיו משום הכי תנא שלשים [א]תנן מי שאמר הריני נזיר מגלח יום שלשים ואחד בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פרא קשיא אמר לך בר פרא אימא סיפא אם גילח ליום שלשים יצא אלא סיפא מסייעא ליה רישא נעשה כאומר שלימין ולרב מתנא קשיא סיפא קסבר [ב]מקצת היום ככולו (א) תנן הריני נזיר שלשים יום אם גילח יום ל׳ לא יצא באומר שלימין [ג]תנן מי שנזר ב׳ נזירות מגלח את הראשונה יום ל׳ ואחד והשניה ליום ששים ואחד בשלמא לרב מתנא ניחא אלא

ובר פרא אמר לך. אטו מי ליכא חד מינייהו דלא אתא לדרשא: אלא מדהוא למניינא הנהו נמי. דלדרשא אתי להו למניינא(ב): תנן מי שאמר הריני נזיר מגלח (ג) לשלשים ואחד יום בשלמא לרב מתנא. דאמר שלשים היינו דקאמר שמגלח [יום] (א) שלשים ואחד דהיינו לאחר מלאת ימי נזרו: אלא לבר פרא. דאמר עיקר נזירות לא הוי אלא כ״ט [ב] בשלשים איבעי ליה לגלח: הכי גרסינן אלא רישא נעשה כאומר שלימים: (ד) אמר לך בר פרא. רישא דתני שמגלח לשלשים ואחד: נעשה כאומר שלשים יום שלימים. ולכתחילה מגלח ליום שלשים ואחד וכיון דלא אמר בהדיא שלימים אם גילח ליום שלשים יצא: [ג]דקסבר מקצת היום. שעבר מיום שלשים כמי שעבר כולו דמי והאי דמגלח לבתר הכי נעשה כמי שגילח ליום שלשים ואחד. ואם תאמר הואיל ולבר פרא נמי צריך להמתין [ד] עד יום שלשים ואחד מאי איכא בין רב מתנא לבר פרא איכא [ה]דלבר פרא אם נטמא ביום שלשים אחר מלאת קרינא ביה ושוב אינו סותר את (ה) נדרו ולרב מתנא דאמר אין עיקר נזירות פחות משלשים יום תוך מלאת קרינא ביה וצריך למנות פעם שניה. אי נמי היינו דאיכא בינייהו שאם אמר הריני נזיר [ו]כ״ט ימים מגלח לכתחילה ליום שלשים אליבא דבר פרא ולרב מתנא הולך ומשלים כל ל׳ שאין שום נזירות פחות מל׳ יום ואינו מגלח עד ל׳ וא׳: והא [ז]תנן גילח (ו) יום ל׳ לא יצא כאומר שלימים. (ממש) דצריך לו להשלים כל מה שנזר [ח] ולגלח אחר מלאת דהוה ליה כמי שנודר לגלח מאה יום דמונה מאה יום מיום ליום והדר מגלח. איכא דגרסי לה כלישנא אחרינא רישא כאומר שלימין ומפרש לה רישא לבר פרא לא קשיא כגון דאמר הריני נזיר שלשים יום דצריך למנות [ט]לכתחילה שלשים ולגלח ביום שלשים ואחד הא סתמא אם גילח יום שלשים יצא וסיפא דקתני [י]לא יצא כאומר שלימין ופרושי מפרש לה לרישא מי שאומר הריני נזיר מגלח לשלשים ואחד ולימתי אמרו שצריך לגלח ביום שלשים ואחד [כ] בזמן שאמר הריני נזיר שלשים יום ואם אמר שלשים יום שלימין אם גילח ביום שלשים לא יצא: תנן מי שנזר שתי נזירות מגלח את הראשונה ליום שלשים ואחד והשניה ליום ס״א. דלכי גילח ביום שלשים ואחד לראשונה לאלתר נכנסה לו נזירות שניה באותו יום עצמו ונמצא דכי מגלח נמי בשניה [ל]ביום ס״א קאים ליה ביום שלשים ואחד: בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פרא. למה לי כולי האי בששים חסר אחד סגי: [מ]אמר לך בר פרא אימא סיפא אם גילח (ז) [מ]ביום שלשים כו׳. אלמא דלא הוי עיקר נזירות אלא שלשים חסר אחד: אלא סיפא מסייעא ליה. לבר פרא מדקאמר שאם גילח את הראשונה ליום שלשים שפיר דמי ורישא דקתני שלשים ואחד נעשה כאומר שלימין אבל היכא דפריש הריני נזיר שלשים יום חסר אחד מגלח לכתחילה ליום שלשים דעיקר נזירות אינו אלא שלשים חסר אחד:

אבל

סתם נזירות כ״ט יום אע״ג דתמלא שלשים וכשאתה יורד למניינם יש לומר דנזר אלהיו על ראשו לא הוי ממניינא דהוא לשון כתר כדמתרגמינן כלילא: הנהו לדרשא. וכיון דאתיין לדרשא לא מצטרפין למניינא ומנינן להו מכ״ט: מלמד שהנזירות חל על הנזירות. ולאי נראה דאם אמר הריני נזיר ונזיר לא איצטריך דמישתמע שפיר כשישלים נזירותו הראשון דמתחיל ומונה נזירות שני וכי איצטריך קרא להיכא * דאמר הריני נזיר היום ונזיר דהוה לן למימר לא חייל עליה אלא חד נזירות כיון דאמר היום להכי איצטריך קרא מיותר שהנזירות חל על הנזירות:

הואיל ואיכא חד מינייהו דלאו לדרשא. או אחד או עשרה ולאו דוקא חד מדהוא למניינא כולהון למניינא והי דאיכא בהו דרשא מכל מקום אתו למניינא: תנן סתם נזירות שלשים יום וכו׳ אלא לבר פרא קשיא. דמשמע שהתנא משך נזירות דאורייתא אתא לאשמועינן ומשני כיון דאיכא יום תלתין דמגלח ומייתי קרבנות ואסור לשתות ביין וליטמא למתים עד שמביא קרבנותיו משום הכי [תני] תלתין יומין דמשך הנזירות עד תלתין יומי כי לכתחילה אי אפשר להביא קרבנותיו בכ״ט אפילו לבר פרא אלא ביום שלשים (הוא ליה [כפרה] דאפילו נזיר טהור קרא חוטא הוא שציער עצמו מן היין): מגלח לשלשים וא׳ יום כו׳ אלא לבר פרא קשה. דהוה ליה לגלח ביום [ל׳] דשלמו נזירות בכ״ט יום: אמר לך בר פרא אימא סיפא ואם גילח ביום שלשים יצא אלא סיפא מסייעא ליה. ורישא דקאמר לכתחילה[1] כשיאמר שלשים יום שלימין להיות נזיר אי אפשר לו לגלח ביום שלשים וגזרו חכמים כשאומר נזיר סתם דלכתחילה לא יגלח אלא ביום שלשים וא׳ אבל בדיעבד אם גילח ביום ל׳ יצא שכן דינו דאורייתא דסתם נזיר יגלח ביום שלשים ואם תאמר אמאי איצטריך למימר גזירה אטו היכא דאמר שלימים לימא גזירה אטו היכא דאמר שלשים יום בלא שלימים דהכי מוכח בסמוך בפירקא שניה דלבר פרא דלית ליה מקצת היום ככולו כי אמר שלשים דמדאורייתא צריך לגלח ביום ל׳ ואחד יש לומר דמשום דשני לקמן לרב מתנא כאומר שלימים דהתם ליכא לשנויי בלישנא אחרינא דאשמועינן כשאמר לשון מיותר ל׳ יום כאילו[2] אמר שלימין [דבזה] מקצת[3] היום ככולו ואיצטריך דאומרי[4] שלימים קמשני נמי בהא לישנא לבר פרא: ולרב מתנא קשיא סיפא קסבר מקצת היום ככולו. הילכך אם גילח ביום שלשים יצא כיון שעשה מקצת היום בנזירות ומיהו לכתחילה לא יגלח אלא ביום שלשים ואחד ולבר פרא לית ליה מקצת היום ככולו דא״כ אפילו ביום כ״ט אם גילח יצא א] והתנא אמר ביום שלשים אם גילח יום[5] שלשים יצא: תנן הריני נזיר שלשים יום אם גילח יום שלשים לא יצא. בשלמא ב] אי דוקא יום שלשים לבר פרא דלית ליה מקצת היום ככולו ניחא אע״ג דלעיל קאמר אם גילח יום שלשים יצא התם הוא דסתם נזירות קביל עליה דהוי כ״ט אבל הכא דאמר שלשים יום משך נזירות כל שלשים יום הלכך אם גילח ביום שלשים לא יצא דלית ליה מקצת היום ככולו אלא לרב מתנא קשה דאע״ג דאמר ל׳ יום הא סבירא ליה [דאמרינן] מקצת היום ככולו ואם גילח ביום שלשים אמאי לא יצא ומשני כאומר שלימים פירוש אף על גב דמתניתין סתמא קתני [שלשים] יום אפילו הכי כיון דאמר שלשים יום לישנא יתירא הוא דאפילו סתם לרב מתנא הוי שלשים יום וכי אמר הריני שלשים יום הוי כאילו אמר שלימים וליכא למימר מקצת היום ככולו ולכך אם גילח ביום שלשים לא יצא: ואת השניה ביום ס״א בשלמא לרב מתנא ניחא. כשיגלח הראשונה ביום שלשים ואחד נגמר נזירות ומתחיל נזירות שני בו ביום מידי דהוי אאדם שמקבל עליו נזירות בחצי היום שעולה לו אותו יום ליום שלם הלכך ביום ס׳ כלו ב׳ נזירות ובס״א מגלח על השניה ונמצא דכל תגלחת ביום שלשים וא׳ וכ״ת סוף סוף מאי קמ״ל מתני׳ לרב מתנא הא ברישא קתני בהדיא דלכתחילה צריך לגלח ביום ל׳ ואחד הא לא קשיא דסיפא אתא לאשמועינן דיום ל׳ עולה לכאן ולכאן כדמסיק לקמן בשינויא אליבא דרב מתנא והא לא שמעינן מרישא אלא לבר פרא קשה מרישא שמגלח על הראשונה ביום ל׳ [ואחד] ועל השניה ביום ס׳ [ואחד] ואע״ג דאקשינן לבר פרא מרישא כי האי וכבר שני ליה מדרבנן[6] גזרו דלכתחילה צריך לגלח ביום ל׳ ואחד ואם כן מאי [הדר] פריך ליה דרך הש״ס כן להקשות כעין קושיא ראשונה ולתרצו כעין תירוץ ראשון ובלבד שישמיענו קצת חידוש מה שלא שמענו ברישא וה״נ איכא קצת חידוש בסיפא לבר פרא שאין ברישא כדנפקא לן לקמן במסקנא דמילתא דמשמיענו דמקצת היום ככולו לבר פרא בתחילת הנזירות כאדם שמקבל עליו נזירות בחצי היום אע״פ שאותו חידוש לא נתפרש בסיפא לבר פרא צריכין אנו למימר שהש״ס סומך על כך: עוד סיגנון אחר בשלמא לרב מתנא ניחא (הא) כלומר הא דקתני שמגלח כל נזירות ביום שלשים ואחד דהיינו הראשונה ביום שלשים ואחד והשניה ביום ס״א ואע״ג דשמעינן מרישא דמגלח ביום שלשים ואחד סיפא איצטריכא ליה לאשמועינן דיום שלשים עולה לכאן ולכאן לב׳ נזירות כדמסיק לקמן אלא לבר פרא קשיא אף על גב דלבר פרא נמי צריך לגלח ביום שלשים ואחד מדרבנן כדשני לעיל מכל מקום תיקשי לבר פרא מייתור

המשניות

פי׳ הרא״ש

אלא לבר פרא קשיא. דל׳ חסר א׳ פני(א) דמגלח ומביא קרבנותיו ואסור ביין ובטומאה עד שיביא קרבנותיו והויא ליה כפרה דנזיר טהור נמי בעי כפרה על שציער עצמו מן היין משום הכי קתני ל׳ לפי שגם ביום ל׳ אסור עד שיגלח ויביא קרבנותיו והשתא לבר פרא סתם נזירות כ״ט יום ומגלח ביום ל׳ ובמסקנא לא קאי הכי: בשלמא לרב מתנא ניחא כיון דסתם נזיר ל׳ יום אינו מגלח עד שישלים כל ימי נזירותו. אלא לבר פרא קשיא דמיום כ״ט שלימו ימי נזירותו וביום ל׳ יגלח והוה מצי לשנויי לאלתר נעשה כאומר שלימים אלא ניחא ליה לאקשויי מסיפא ולאיכוחי דע״כ אמרינן הכי: אם גילח יום ל׳ יצא. ואם איתא דנזיר ל׳ יום אמאי יצא כיון דאכתי לא שלים נזירותיה. אלא סיפא ע״כ מסייע ליה לבר פרא. הילכך רישא אית לך לפרושי דנעשה כאומר שלימים. כלומר אע״ג דסתם נזירות כ״ט יום גזרו חכמים בין שאמר הריני נזיר סתם ובין שאמר הריני נזיר כ״ט יום שיהא נזיר ל׳ יום לפי שמנהג הזה הוא בבני אדם מאחר שסתם נזיר הוא סותר למנין ל׳ רק חסר יום א׳ הנודר נזירות מפרש ל׳ יום שהוא מנין שלם לכך גזרו בכולן ל׳ יום ויגלח ביום ל״א. אבל אם גילח ביום ל׳ יצא. והאי דקאמר באומר שלימים לאו דוקא דלבר פרא לית ליה מקצת היום ככולו אלא הכי קאמר נעשה כאומר דבר שמשמע שלימים והיינו ל׳ יום: קסבר האי תנא מקצת היום ככולו וכיון שנהג מקצת נזירות ביום ל׳ אם גילח בו ביום יצא. ומ״ו לכתחילה אמרו חכמים שלא יגלח בו ביום כיון שהוא ממנין נזיר והשתא ליכא מידי בעיקר נזיר בין רב מתנא לבר פרא דלתרוייהו מדאורייתא מגלח ביום ל׳ ומדרבנן אינו מגלח אלא עד יום ל״א אלא בהא פליגי דלבר פרא מיום כ״ט שלמו ימי נזירותו ואם נטמא יום ל׳ קודם הבאת קרבנותיו אינו סותר מדאורייתא אלא מדרבנן ואינו מביא קרבן. ולרב מתנא יום שלשים מן המנין אלא דמקצת היום ככולו ואם נטמא קודם הבאת קרבנותיו סותר מדאורייתא ״ם דוקא קאמר בר פרא נעשה כאומר שלימים היינו דוקא היכא דקאמר הריני נזיר בסתם אבל אם אמר הריני נזיר כ״ט יום מגלח ביום ל׳ ואיכא בינייהו טובא. אם גילח יום ל׳ לא יצא. בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פרא קשיא ומשני הכא ודאי דאמר שלימים. פי׳ כיון דאמר ל׳ יום הוי כאילו אמר שלימים. אית ספרים דגרסי הכי ולא היא הא גירסא דהיאך קאמר לרב מתנא ניחא והא הך מתני׳ סיפא דהך תנאי דאוקי לה רב מתנא קסבר מקצת היום ככולו. והאיך ניחא ליה דסיפא פליגא ארישא וסברה דלא אמרי׳ מקצת היום ככולו. הילכך נראה כגירסת הספרים דגרסי׳ בשלמא לבר פדא ניחא דכיון דאמר הריני נזיר ל׳ יום אם גילח ביום ל׳ לא יצא דלית ליה מקצת היום ככולו אלא לרב מתנא דסבר דסתם נזירות ל׳ יום ואפ״ה אם גילח ביום ל׳ יצא משום דמקצת היום ככולו מה לי אמר הריני נזיר סתם ומה לי אם אמר הריני נזיר ל׳ יום כיון דמקצת היום ככולו ומשני באומר שלימים שאמר בפירוש הריני נזיר שלשים יום שלימים דהשתא לא מצי למימר מקצת היום ככולו כיון שפירש שלימים. ואית ספרים דגרסי נעשה כאומר שלימים. פי׳ כיון דסתם נזיר ל׳ יום למה לו לפרש ל׳ יום אלא ודאי כיון שאמר ל׳ יום נעשה כאומר שלימים: מי שנזר ב׳ נזירות כגון שאמר הרי עלי ב׳ נזירות: והשניה ליום ששים וא׳ דהיינו ביום שלשים וא׳ דאחר שגילח ביום ל״א והתחיל בו ביום לנהוג נזירות אותו מקצת היום נעלה לו למנין שלשים:

מסורת הש״ס

א) לקמן טו., ב) [לקמן ו.: טו: טז. פסחים ד. נה. מ״ק טו: יז: יט: כ: בכורות כ: כא. נדה לג.], ג) לקמן טו., ד) [מכאן עיין לדף ו.].

◆

נוסחת הריב״ן

א) שמגלח לל״א יום: ב) כ״ט יום: ג) ולרב מתנא קשיא סיפא דקתני דאם גילח ליום ל׳ יצא אמר לך רב מתנא לעולם אין נזירות פחות מל׳ יום והכא מאי טעמא דאמר דאם גילח ליום ל׳ יצא דקסבר מקצת כו׳: ד) שלא לגלח עד: ה) הא: ו) (כ״ט ימים) ליתא בכ״י: ז) דמגילא: ח) אחר הס״ד ואח״כ מה״ד גלח אחר מלאת דהוי״ל כמי שנודר לגלח מאה יום מיום ל״א יום והדר מגלח. איכא דגרסי כו׳: [ונמחק ול״ע]: ט) תחילה: י) דקתני יצא באומר סתם ופרושי כו׳: כ) כגון: ל) (ביום ס״א) ליתא בכ״י: מ) גילח את הראשונה ביום כו׳:

◆

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ מקצת היום ככולו והא תנן אמר הריני נזיר וכו׳ אם גילח ליום: (ב) רש״י ד״ה אלא וכו׳ למניינא משום הכי תני שלשים ואע״ג דבציר אחד הוא. הס״ד: (ג) ד״ה תנן וכו׳ מגלח יום שלשים ואחד בשלמא: (ד) ד״ה הכי גרסי׳ הכ״ל עם ד״ה אמר לך וד״ה נעשה כאומר וכו׳: (ה) ד״ה דקסבר וכו׳ אינו סותר את נדרו ולרב מתנא: (ו) ד״ה והא תנן גילח ליום וכו׳ למאה יום וכו׳ שלשים יום שלמים דצריך למנות תחלה לשלשים וא׳ ולגלח וכו׳ שלשים יום שלמים ואם אמר: (ז) ד״ה אמר לך וכו׳ אם גילח הראשונה ביום שלשים:

◆

גליון הש״ס

תוס׳ ד״ה מלמד. דאמר הריני נזיר היום ונזיר צ״ל ונזיר היום:

◆

הגהות מהר״ב רנשבורג

א] תוס׳ ד״ה ולרב מתנא קשיא סיפא וכו׳ והתנא אמר ביום שלשים אם גלח יום שלשים יצא עכ״ל. נ״ב אם גלח ביום שלשים יצא דיקא יום שלשים לא״ל. א״מ: ב] ד״ה תנן הריני נזיר שלשים יום אם גלח יום שלשים לא יצא בשלמא אי דוקא יום שלשים. נמחק תיבות אי דוקא יום שלשים:

◆

הגהות התוספות

1. נ״ל לכתחילה ל״א היינו טעמא דכשיאמר שלשים כו׳. 2. נ״ל הוי כאילו. 3. נ״ל דלא מדרבנן כזה מקצת היום כו׳. 4. נ״ל לומר. 5. נ״ל אם גילח יצא דמשמע דוקא יום שלשים יצא. 6. נ״ל דמדרבנן.

---

*) נראה דצ״ל איידי דאיכא יום תלתין דמגלח ומביא קרבנותיו וכו׳.